

ΚΑΠΟΤΕ... ΣΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑ– Τα πρώτα σχολικά βήματα

Κάθε παιδί πιστεύω θέλει να πάει στο σχολείο όσο είναι μικρό, να γραφτεί στην Α΄ Δημοτικού, ως απόδειξη ότι ωρίμασε. Λαχταρούσα λοιπόν κι εγώ να βρεθώ στην ίδια ομάδα των αναγνωρισμένων «μεγάλων παιδιών» εφόσον θα αποδεικνυόταν η ωριμότητά μου. «Μεγάλωσες πια, πας σχολείο, τι τα θες τα παιχνίδια;» ήταν η συνήθης ερώτηση των γονιών εκείνης της εποχής, που η ανέχεια ήταν ο πραγματικός λόγος που κάνανε αυτή την ερώτηση και όχι ο φόβος μην τυχόν παραμεληθεί το διάβασμα.

Είχα εξασφαλισμένη την εύνοια του δάσκαλου, γιατί μέχρι τότε δίδασκε ο Γεώργιος Καραπανάγος από την Αγόριανη, ξάδελφος της νονάς μου που τον συναντούσα συχνά. «Του χρόνου θα σε έχω. Θα είσαι καλός μαθητής. Μη λένε ότι σε υποστηρίζω κιόλας!». Όχι, ούτε κι εγώ θα ήθελα να πουν κάτι τέτοιο και του υποσχέθηκα να διαβάζω. Όμως και μόνο η κρυφή συμπάθεια του δασκάλου με έκανε να αγωνιώ να βρεθώ σ' ένα χώρο που για τους περισσότερους ήταν μαρτύριο. Για κακή - ή καλή - μου τελικά τύχη, ο Καραπανάγος αντικαταστάθηκε από το Γιάννη Γεωργίου από τη Μαριολάτα και δεν πρόλαβα ούτε λεπτό να χαρώ το ακριβό «μέσο» που διέθετα. Και όχι μόνο αυτό. Ούτε εκδρομές, ούτε γιορτές σαν άλλοτε με τον Καραπανάγο όπως λέγανε οι μεγαλύτεροι, που η δική μου ατυχία ήταν τελικά και δική τους.

Η πρώτη εμπειρία μου μέσα στον ίδιο το χώρο του σχολείου που τότε γνώριζα ελάχιστα, το καλοκαίρι πριν ξεκινήσει η σχολική μου διαδρομή, ήταν ένα αθώο παιχνίδι, και νόμισα ότι και το σχολείο θα κάτι ανάλογο. Έτυχε να βρεθούμε εκεί κάποιο απόγευμα με άλλα παιδιά και μέσα ήταν η Μαίρη η Ρούλια και η Κούλα η Γαλάνη, τελειόφοιτες τότε. Προφανώς θα είχε πάει ο πατέρας της Κούλας για τίποτα επισκευές, μιας και ήταν της δουλειάς. Πάντα αυτές οι δύο κοπέλες μου φερόντουσαν με τον καλύτερο τρόπο (θες η ηλικία μου, θες η παρέα τους με την αδελφή μου, δεν έχει σημασία) και με μάθανε να τις εκτιμώ βαθιά. Μόλις με είδαν με φώναξαν και μου έκαναν την καλύτερη

ξενάγηση στο χώρο, που οι ίδιες σίγουρα θα έχουν ξεχάσει, αλλά εγώ τη θυμάμαι σαν τώρα: «Να εδώ καθόμαστε, ...να εδώ η έδρα, ...να εδώ η βέργα, να διαβάσεις! (η βέργα που άκουγα συνεχώς από τους μεγαλύτερους),να και το γραφείο του δασκάλου». Στο γραφείο υπήρχε μια δερμάτινη περιστρεφόμενη πολυθρόνα και αυθόρμητα με πιάσανε και με βάλανε πάνω της, αρχίζοντας να με γυρίζουν σα σβούρα. Χαιρόμασταν και οι τρεις τόσο πολύ αυτό το παιχνίδι («πάμε ξανά, πάμε ξανά») που ακόμα κι αν υπήρχε κανένας δισταγμός για το σχολείο, θα είχε πια φύγει. Το σχολείο ήταν ωραίο!

Όμως το σχολείο δεν ήταν και τόσο ωραίο, και η αυστηρή μορφή του Γεωργίου το έκανε ακόμη λιγότερο ελκυστικό. Σε όλη μου τη σχολική διαδρομή, μία ημέρα μόνο τον θυμάμαι να γελάει: τη μέρα που γεννήθηκε η κόρη του Μαρία (ο Λουκάς ήρθε μετά). Μπορεί τις δύο-τρεις πρώτες μέρες να ήταν γελαστός και να φίλευε καραμέλες γάλακτος εμάς τα πρωτάκια, αλλά δεν άργησε να φανεί το πραγματικό του πρόσωπο, κοινό ασφαλώς για όλους τους δασκάλους της εποχής (ο ίδιος δεν ήταν κακός, το αντίθετο μάλιστα). Η βέργα, η «αγία ράβδος», από τη δεύτερη κιόλας εβδομάδα της σχολικής χρονιάς λάβαινε τον ουσιαστικό της παιδαγωγικό ρόλο που αντιλήψεις ολάκερων δεκαετιών υποστήριζαν. Στο σχολείο επικρατούσε πλέον ο φόβος και η όμορφη ανάμνηση της περιστρεφόμενης καρέκλας δεν υποδείκνυε πια καμία ζωή χαρισάμενη. «Να εδώ η βέργα, να διαβάσεις! Να διαβάσεις!» στριφογύριζαν στο μυαλό μου τα λόγια των κοριτσιών και θυμόμουν συνεχώς την υπόσχεσή μου στον Καραπανάγο «θα διαβάζω, θα διαβάζω!» προκειμένου να γλίτωνα τη βέργα και όχι για το τι θα σκεφτόντουσαν οι άλλοι.

Η σχολική χρονιά ξεκίνησε με συμμαθητές μου τη Δήμητρα Ν. Κοτσιμπού (Τούλα), την Παναγιώτα Αθ. Κολίγα (Γιούλη) και τη Δήμητρα Ι. Χριστοπούλου. Στη Β' τάξη, ο Χριστόδουλος Κ. Μερμίρης (ο άριστος στην ορθογραφία), η Ευσταθία Αθ. Σόλια, και ο Ευθύμιος Κ. Μηνάς. Στη Γ' τάξη, η Νίκη Αθ. Σόλια, η Κωνσταντία Ν. Κοστιμπού (Ντίνα), ο Ιωάννης Χρ. Μάνδαλος, ο Χρήστος Γ. Κόλλιας και ο Ιωάννης Κ. Μηνάς (ο «κηφήνας» κατά το

δάσκαλο). Στη Δ' τάξη, η Αικατερίνη Π. Κοτσιμπού (Καίτη), η Παναγιώτα Ευ. Ρούλια (Γιώτα), η Ξανθή Απ. Σόλια, η Βασιλική Ι. Χριστόπουλου (Κούλα) και η άτυχη Αικατερίνη Απ. Μερμίρη (Κατίνα ή Κατινάκι κατά το δάσκαλο). Από αγόρια ο Σιδέρης Γ. Κόλλιας και ο Πολυχρόνης Χρ. Μούτσης (Χρόνης) από το Οινοχώρι. Κάποιο διάστημα προστέθηκε και ο Παναγιώτης Αν. Ανάγνου από το Σκλήθρο. Στην Ε' τάξη, μοναδικός μαθητής ο Δημήτριος Γ. Χριστόπουλος που πλήρωνε αυτή του τη μοναδικότητα με το να του είχε ανατεθεί η κατασκευή της βέργας και τον οποίο διαδέχτηκε ο Χρ. Μερμίρης. Και στη ΣΤ' τάξη, η Βασιλική Π. Γαλάνη (Κούλα), η Μαρία Ευ. Ρούλια (Μαίρη) και η Βασιλική Ν. Μανούκου (Κική).

Την επόμενη χρονιά ήρθε η Δήμητρα Π. Γαλάνη, η αείμνηστη Μαρία Χρ. Μανδάλου, ο Παναγιώτης Β. Μανούκος, ο Ιωάννης Κ. Μερμίρης (ο Γιαννάκος ή Κριτσάκος όπως τον λέγαμε γιατί ήταν ο μικρότερος της αλανοπαρέας) και δύο νομίζω χρόνια αργότερα ο Λεωνίδας Γ. Κόλλιας, με τους οποίους και έκλεισε το σχολείο.

Αν και ίσως κουραστική η παραπάνω αναφορά, έχει τη σημασία της ως ιστορική πληροφόρηση. Και με την ευκαιρία ας μνημονευτούν και οι δάσκαλοι που πέρασαν από τον Αποστολιά: Στοφόρος Περικλής (1921-1929), Ιωάννης Ζαγγανάς, Ιωάννης Κυριαζής (έως 1967), Ιωάννης Γεωργίου (Α' περίοδος 1968-1972), Γεώργιος Καραπανάγου (1973), Ιωάννης Γεωργίου (Β' περίοδος 1974-1980).

Κάθε φορά που τελείωνε μια σχολική ημέρα, στο δρόμο για το σπίτι σταματούσαμε στο παλιό μαγαζί της Γιαννίτσας Κοτσιμπού και παίζαμε ένα ακατανόητο μέχρι και σήμερα παιγνίδι. Από τον αρκετά υπερυψωμένο δρόμο ως προς την αυλή του μαγαζιού πετούσαμε με δύναμη κάτω τις τσάντες μας, τρέχοντας αμέσως να τις πιάσουμε, ξανά και ξανά, λες και θα μειωνόταν το φορτίο από τα γράμματα που κουβαλούσαμε («πόσα γράμματα έχεις μέσα;» μας κορόιδευαν οι μεγαλύτεροι). Μετά άρον-άρον για το σπίτι, να διαβάσουμε γρήγορα και να βγούμε να παίξουμε. Ναι, να παίξουμε, αυτό που

δεν κάνουν σήμερα τα παιδιά μας. Μα μία από αυτές τις στιγμές θα μείνει για πάντα αξέχαστη:

Μια ερώτηση από το ημερήσιο μάθημα ήταν τι τρώει η γάτα. «Κύριε-κύριε!», πετάχτηκα ν' απαντήσω όλος χαρά. Ο δάσκαλος κατάλαβε ότι ήξερα και ρωτά τη Δήμητρα Χριστοπούλου. «Το ψωμί» απαντά. «Κύριε-κύριε!», ξαναπετάγομαι. «Γιούλη;» «Το κρέας». «Κύριε-κύριε!». «Περίμενε Ζαχαρία. Τούλα;» «Το γάλα». Τελικά με άφησε να δώσω τη σωστή απάντηση και με κέρασε μια καραμελίτσα. Επάνω στο παιγνίδι μας που πετούσαμε τις τσάντες εκείνη τη μέρα, τι με πιάνει και αρχίζω να πειράζω τη Δήμητρα (την Κοτσιμπού): «Καλά γιατί δεν έχεις σπίτι σου, δεν ξέρεις ότι τους αρέσουν τα ψάρια;». «Εγώ δεν το ξέρω ή εσύ που είπες στο δάσκαλο ότι στις γάτες αρέσει το γάλα». «Εσύ το 'πες αυτό!... Όχι εσύ! ...Εσύ! ...Όχι εσύ!» και άξαφνα μου δίνει μια και με ρίχνει κάτω στην αυλή. Κάτι θα είχα σπάσει σίγουρα αν δεν ήμουν εκπαιδευμένος απ' τις αναρριχήσεις και τα ακροβατικά.

Η Δήμητρα Χριστοπούλου και η Γιούλη φύγανε γρήγορα από το χωριό και έμεινα να συναγωνίζομαι μόνο τη Δήμητρα Κοτσιμπού. Ήταν ένας υγιής συναγωνισμός, μια άμιλλα κυριολεκτικά, με τη συνεχή αγωνία εγώ να τη φτάσω κι αυτή να με ξεπεράσει. Στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς (γελάμε κάθε φορά που της το αναφέρω) την πλησίαζα δειλά-δειλά τρέμοντας την αλήθεια που θα αντίκριζα. «Τούλα... τι πήρες;», «Εννιά!» (δέκα δεν έβαζε ποτέ ο δάσκαλος). Ουφ, τι ανακούφιση! Και τι απογοήτευση αλήθεια για την ίδια! «Εσύ;». «Κι εγώ εννιά». Μονομιάς το πρόσωπό της σκοτείνιαζε, και δικαίως, γιατί ήταν φανερά καλύτερη από μένα. Μπορεί να μας έβαζε ο δάσκαλος πάντα τον ίδιο βαθμό, αλλά τη ξεχώριζε με το βλέμμα του και τη συμπεριφορά του («πες το βρε Τούλα!»). Εμένα το τσουλούφι μου το είχε ξεριζώσει. Τη Δήμητρα δεν τη χτύπησε ποτέ. Απ' την άλλη όμως, ως σοφός πραγματικά δάσκαλος και ικανός ψυχολόγος, έβλεπε την προσπάθεια που κατέβαλα, που, αν και έκανα παρέα με τους χειρότερους μαθητές και ολημερίς γύρναγα σαν πραγματικό αλάνι, ήμουνα πάντα διαβασμένος. Και δε

με απογοήτευσε βαθμολογικά ποτέ, γιατί ίσως ανησυχούσε για την κατρακύλα που θα 'παιρνα.

Τα πρώτα χρόνια, πριν πάρει ο δάσκαλος αυτοκίνητο (εκείνο το μπλε σκούρο σεατάκι που για χρόνια όταν το βλέπαμε μας έπιανε τρόμος) έμενε στο σπίτι του Π. Μερμίρη (του Βελέτζα) πάνω απ' το σχολείο. Ήταν λογικό να μας βλέπει να γυρνάμε ολημερίς όλη τη γύρω περιοχή και συχνά - όσο κι αν προσπαθούσαμε να το αποφύγουμε - να πέφτουμε πάνω του. «Διαβάσατε παιδιά;». «Διαβάσαμε κύριε». «Θα το δούμε αύριο!». Σε κάθε τέτοια μοιραία συνάντηση, ξεσκόνιζα τα μαθήματα της αυριανής καλύτερα από κάθε άλλη φορά («μάννα έλα να σου πω το μάθημα». «Μου το είπες πριν. Παράτα με ». «Δεν πειράζει, έλα ξανά!»). Και την άλλη μέρα, « Για σήκω Γιάννη, Χρήστο, Σιδέρη.....» και πού σε πονεί και πού σε κόβει!. Η «αγία ράβδος» αναλάμβανε την καθιερωμένης της δράση. Έξι ολόκληρα χρόνια, τη βέργα τη γλίτωσα («τι να σου κάνω, είσαι διαβασμένος» ομολογούσε με απογοήτευση ο δάσκαλος που έχανε πάντα την ευκαιρία να με μειώσει στα μάτια της Δήμητρας. Γιατί το 'θελε, το έβλεπα στο μάτι του. Ίσως για να εξιλεωθεί απέναντί της που εμμέσως βαθμολογικά την αδικούσε.

Όλα όμως εκείνα τα θλιβερά γεγονότα έχουν γίνει σήμερα μια ευχάριστη ανάμνηση και προσωπικά ευγνωμονώ το δάσκαλο Γεωργίου που μας έμαθε γράμματα και όπως λέμε κοινώς... μας έκανε ανθρώπους. Ήταν τόσοι οι πειρασμοί της πατρογονικής γης που χωρίς την επιβεβλημένη αυστηρότητα της εποχής μπορεί, και όσοι ακόμα αγαπούσαμε το διάβασμα, να λοξοδρομούσαμε.

Ας ελπίσουμε ότι κάποια στιγμή θα γίνει το σχολείο μας, ότι δεν θα είναι τόσο αργά και θα καταφέρουμε να κάνουμε μια εκδήλωση προς τιμήν του. Είναι ο μόνος εν ζωή δάσκαλος που πέρασε από το χωριό μας.

Συνεχίζεται.....

29-1-2022